

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt pt. "Nauczyciel Przedmiotów Zawodowych"

Dydaktyka szczegółowa przedmiotów ekonomicznych

Opracowanie: dr U. Nowacka

**Materiały szkoleniowe współfinansowane
ze środków**

Unii Europejskiej w ramach

Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiały szkoleniowe dystrybuowane bezpłatnie

Człowiek – najlepsza inwestycja

WYŻSZA SZKOŁA ZARZĄDZANIA

ul. Rząsawska 40
42-209 Częstochowa

**PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO DLA GIMNAZJÓW I
SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH, KTÓRYCH UKOŃCZENIE UMOŻLIWIA
UZYSKANIE ŚWIADECTWADOJRZAŁOŚCI PO ZDANIU EGZAMINU
MATURALNEGO**

Po ukończeniu szkoły podstawowej uczeń kontynuuje kształcenie ogólne na III i IV etapie edukacyjnym. III etap edukacyjny realizowany jest w gimnazjum, zaś IV etap edukacyjny realizowany jest w szkole ponadgimnazjalnej

PODSTAWY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

IV etap edukacyjny – tylko zakres podstawowy

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Komunikacja i podejmowanie decyzji.

Uczeń wykorzystuje formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej; podejmuje decyzje i ocenia ich skutki, zarówno pozytywne, jak i negatywne.

II. Gospodarka i przedsiębiorstwo.

Uczeń wyjaśnia zasady funkcjonowania przedsiębiorstwa i sporządza prosty biznesplan; charakteryzuje mechanizmy funkcjonowania gospodarki i instytucji rynkowych oraz rolę państwa w gospodarce; analizuje aktualne zmiany i tendencje w gospodarce świata i Polski; rozróżnia i porównuje formy inwestowania i wynikające z nich ryzyko.

III. Planowanie i kariera zawodowa.

Uczeń opisuje mocne strony swojej osobowości; analizuje dostępność rynku pracy w odniesieniu do własnych kompetencji i planów zawodowych.

IV. Zasady etyczne.

Uczeń wyjaśnia zasady etyczne w biznesie i w relacjach pracownik-pracodawca, potrafi ocenić zachowania pod względem etycznym.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

1.Człowiek przedsiębiorczy.

Uczeń: 1) przedstawia cechy, jakimi charakteryzuje się o sobą przedsiębiorcza; 2) rozpoznaje zachowania asertywne, uległe i agresywne; odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej; 3) rozpoznaje mocne i słabe strony własnej osobowości; odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej; 4) charakteryzuje swoje role społeczne i typowe dla nich zachowania; 5) zna korzyści wynikające z planowania własnych działań i inwestowania w siebie; 6) analizuje przebieg kariery zawodowej osoby, która zgodnie z zasadami etyki odniosła sukces w życiu zawodowym; 7) podejmuje racjonalne decyzje, opierając się na posiadanych informacjach, i ocenia skutki własnych działań; 8) stosuje różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska; 9) przedstawia drogę, jaką dochodzi się własnych praw w roli członka zespołu, pracownika, konsumenta; 10) zna prawa konsumenta oraz wymienia instytucje stojące na ich straży; przedstawia zasady składania reklamacji w przypadku niezgodności towaru z umową; 11) odczytuje informacje zawarte w reklamach, odróżniając je od elementów perswazyjnych; wskazuje pozytywne i negatywne przykłady wpływu reklamy na konsumentów.

2.Rynek – cechy i funkcje.

Uczeń: 1) charakteryzuje społeczne i ekonomiczne cele gospodarowania, odwołując się do przykładów z różnych dziedzin; 2) rozróżnia czynniki wytwórcze (praca, przedsiębiorczość, kapitał, ziemia informacja) i wyjaśnia ich znaczenie w różnych dziedzinach gospodarki; 3) wymienia podstawowe cechy, funkcje i rodzaje rynków; 4) wyjaśnia okrężny obieg pieniądza w gospodarce rynkowej; 5) omawia transformację gospodarki Polski po 1989 r.; 6) charakteryzuje czynniki wpływające na popyt i podaż 7) wyznacza punkt równowagi rynkowej na prostych przykładach.

3.Instytucje rynkowe.

Uczeń: 1) rozróżnia formy i funkcje pieniądza; 2) wyjaśnia rolę, jaką w gospodarce pełnią instytucje rynkowe: bank centralny, banki komercyjne, giełda papierów wartościowych, fundusze inwestycyjne, firmy ubezpieczeniowe, fundusze emerytalne; 3) oblicza procent od kredytu i lokaty bankowej, ocenia możliwość spłaty zaciągniętego kredytu przy określonym dochodzie; 4) wyjaśnia mechanizm funkcjonowania giełdy papierów wartościowych na przykładzie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie; 5) wskazuje różnicę między różnymi rodzajami papierów wartościowych; 6) wymienia podstawowe wskaźniki giełdowe i wyjaśnia ich wagę w podejmowaniu decyzji dotyczących inwestowania na giełdzie; 7) rozróżnia formy inwestowania kapitału i dostrzega zróżnicowanie stopnia ryzyka w zależności od rodzaju inwestycji oraz okresu inwestowania; 8) oblicza

przewidywany zysk z przykładowej inwestycji kapitałowej w krótkim i długim okresie; 9) charakteryzuje system emerytalny w Polsce i wskazuje związek pomiędzy swoją przyszłą aktywnością zawodową, a wysokością emerytury; 10) analizuje oferty banków, funduszy inwestycyjnych, firm ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych.

4.Państwo, gospodarka.

Uczeń: 1) wymienia i charakteryzuje ekonomiczne funkcje państwa; 2) opisuje podstawowe mierniki wzrostu gospodarczego; 3) przedstawia przyczyny i narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę; 4) wymienia źródła dochodów i rodzaje wydatków państwa; 5) wyjaśnia wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na gospodarkę; 6) charakteryzuje narzędzia polityki pieniężnej; 7) identyfikuje rodzaje inflacji w zależności od przyczyn jej powstania oraz stopy inflacji; 8) wyjaśnia wpływ kursu waluty na gospodarkę i handel zagraniczny; 9) charakteryzuje zjawiska recesji i dobrej koniunktury w gospodarce; 10) wyszukuje informacje o aktualnych tendencjach i zmianach w gospodarce świata i Polski; 11) wskazuje największe centra finansowe i gospodarcze na świecie; 12) ocenia wpływ globalizacji na gospodarkę świata i Polski oraz podaje przykłady oddziaływania globalizacji na poziom życia i model konsumpcji.

5.Przedsiębiorstwo.

Uczeń: 1) charakteryzuje otoczenie, w którym działa przedsiębiorstwo; 2) omawia cele działania przedsiębiorstwa oraz sposoby ich realizacji; 3) sporządza projekt własnego przedsiębiorstwa oparty na biznesplanie; 4) rozróżnia podstawowe formy prawno-organizacyjne przedsiębiorstwa; 5) opisuje procedury i wymagania związane z zakładaniem przedsiębiorstwa; 6) omawia zasady pracy zespołowej i wyjaśnia, na czym polegają role lidera i wykonawcy; omawia cechy dobrego kierownika zespołu; 7) identyfikuje i analizuje konflikty w zespole i proponuje metody ich rozwiązania, szczególnie w drodze negocjacji; 8) omawia etapy realizacji projektu oraz planuje działania zmierzające do jego realizacji; 9) charakteryzuje zachowania etyczne i nieetyczne w biznesie krajowym i międzynarodowym; 10) charakteryzuje czynniki wpływające na sukces i niepowodzenie przedsiębiorstwa.

6.Rynek pracy.

Uczeń: 1) omawia mierniki i skutki bezrobocia dla gospodarki oraz sposoby walki z bezrobociem; 2) wyjaśnia motywy aktywności zawodowej człowieka; 3) analizuje własne możliwości znalezienia pracy na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim; 4) wyszukuje oferty pracy, uwzględniając własne możliwości i predyspozycje; 5) rozróżnia sposoby zatrudnienia pracownika i interpretuje podstawowe przepisy Kodeksu pracy, w tym obowiązki i uprawnienia pracownika i pracodawcy; 6) sporządza dokumenty aplikacyjne dotyczące konkretnej oferty pracy; 7) przygotowuje się do rozmowy kwalifikacyjnej i uczestniczy w niej w warunkach symulowanych; 8) charakteryzuje różne formy wynagrodzeń i oblicza swoje wynagrodzenie brutto i netto; wypełnia deklarację podatkową PIT, opierając się na przykładowych danych; 9) rozróżnia zachowania etyczne i nieetyczne w roli pracodawcy i pracownika; wyjaśnia zjawisko mobbingu w miejscu pracy oraz przedstawia sposoby przeciwdziałania.

Przedmiot uzupełniający: **EKONOMIA W PRAKTYCE**

IV etap edukacyjny

Cele kształcenia – wymagania ogólne

Nabywanie umiejętności przeprowadzenia kompletnej realizacji przedsięwzięcia: od pomysłu, przez przygotowanie planu, wdrożenie go, aż do analizy efektów.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

1. Planowanie przedsięwzięcia uczniowskiego o charakterze ekonomicznym.

Uczeń:

- 1) wymienia zasady planowania i wyjaśnia korzyści wynikające z planowania działań;
- 2) charakteryzuje skutecznego menadżera; 3) dokonuje wyboru formy przedsięwzięcia uczniowskiego; 4) określa etapy realizacji przedsięwzięcia i dzieli je na zadania cząstkowe;
- 5) prognozuje efekty finansowe oraz pozafinansowe przedsięwzięcia z uwzględnieniem kosztów i przychodów.

2. Analiza rynku.

Uczeń:

- 1) opisuje rynek, na którym działa przyjęte przez uczniów przedsięwzięcie uczniowskie;
- 2) zbiera informacje o rynku i wyjaśnia rządzące nim mechanizmy; 3) prezentuje zebrane informacje o rynku; 4) analizuje zagrożenia i możliwości realizacji przedsięwzięcia o charakterze ekonomicznym na podstawie zebranych informacji o rynku; 5) projektuje i stosuje etyczne działania marketingowe.

3. Organizacja przedsięwzięcia.

Uczeń:

- 1) stosuje zasady organizacji pracy indywidualnej i zespołowej; 2) przyjmuje rolę lidera lub wykonawcy; 3) charakteryzuje cechy dobrego lidera grupy; 4) przydziela lub przyjmuje zadania do realizacji; 5) współpracuje w zespole realizującym przedsięwzięcie; 6) wymienia sposoby rozwiązywania konfliktów w grupie; 7) projektuje kodeks etyczny obowiązujący w grupie.

4. Ocena efektów działań.

Uczeń:

- 1) przyjmuje formę prezentacji efektów przedsięwzięcia; 2) wymienia efekty pracy;
- 3) analizuje mocne i słabe strony przeprowadzonego przedsięwzięcia uczniowskiego; 4) ocenia możliwości realizacji przedsięwzięcia o podobnym charakterze na gruncie realnej gospodarki rynkowej.

Ekonomia w praktyce

Przedmiot ekonomia w praktyce stanowi przedmiot uzupełniający, będący kontynuacją przedmiotu podstawy przedsiębiorczości. Uczniów, którzy go wybiorą, wprowadza w realia funkcjonowania gospodarki, przygotowując ich do wejścia na rynek pracy.

Przedmiot ma na celu wykorzystanie wiedzy uczniów dotyczącej zagadnień ekonomicznych w praktycznych działaniach podejmowanych w szkole i poza szkołą. Uczniowie mogą prowadzić np. firmę uczniowską, brać udział w symulacyjnych grach ekonomicznych (również z wykorzystaniem technologii informatycznych), przeprowadzać analizę wybranego rynku lub podejmować inne projekty o charakterze ekonomicznym. Zalecaną metodą pracy jest projekt, gdyż metoda ta sprzyja wszechstronnemu rozwojowi osobowości ucznia. Należy stworzyć uczniowi sytuacje, w których samodzielnie podejmuje decyzje dotyczące rodzaju i zakresu przedsięwzięć o charakterze ekonomicznym. Nauczyciel powinien ukierunkowywać jego działania, np. prezentując ofertę instytucji i organizacji ekonomicznych skierowaną do szkół. Praktyczne podejście do zagadnień ekonomicznych umożliwia uczniowi samodzielne zdobywanie wiedzy i nabywanie umiejętności sprzyjających postawom przedsiębiorczym. Ponadto uczy ono współpracy i współdziałania, integrując zespoły uczniowskie.